

MOKYKLOS APLINKOS NAUDOJIMAS UGDANT GEOGRAFIJOS GEBĖJIMUS

Šarūnas Gerulaitis, Ugdymo plėtotės centras

SANTRAUKA

Straipsnyje analizuojama, kaip pritaikyti ir panaudoti mokyklos fizinę aplinką, siekiant teorinio ir praktinio mokymosi dermės. Pristatomos geografinio ugdymo galimybės įvairiose ugdymo įstaigų aplinkose. Kurti edukacines fizines aplinkas ugdymo įstaigoje nėra naujas reiškinys, tačiau paskutiniu metu skverbiantis skaitmeninėms technologijoms vis mažiau jos vertinamos ir neskiriama tam dėmesio, o remiantis šiuolaikine mokymosi paradigma, mokslininkų įžvalgomis edukacinės aplinkos yra laikomas vienu svarbiausių veiksnių, užtikrinančių sėkmingą ugdymo įstaigos veiklą ir sudarančių sąlygas mokiniams mokytis, kaupti ir dalytis žiniomis. Tinkamai sukurtoje fizinėje edukacinėje aplinkoje galima užsiimti kūrybine veikla, ilsėtis, bendrauti, plėsti akiratį.

Reikšminiai žodžiai: ugdymo(si) aplinka, geografija, fizinė edukacijos aplinka, patyriminis mokymasis.

DOI: <http://dx.doi.org/10.15823/ge.2017.11>

ĮVADAS

Mokykla vaikui yra ne tik mokymosi vieta, bet kartu lyg antrieji namai. Tam, kad mokymo ir mokymosi procesas vyktų sėkmingai, mokiniai mokykloje turi jausti saugūs, jaukios bendros mokyklos gyvenimo ir kultūros kūrėjai. Šiems tikslams pasiekti įtakos turi ugdymosi aplinka, kuri turėtų būti įvairi ir pritaikyta skirtingiems mokiniams joje mokytis ir ilsėtis.

Geros mokyklos koncepcijoje teigiama, kad „ugdymo(si) aplinka – dinamiška, atvira ir funkcionali“. Šiame dokumente tokia aplinka apibūdinama kaip „klasės be sienų“ – patogios, skirtingos paskirties ir lengvai pertvarkomos erdvės, įvairios naudojamos mokyklos patalpos, „klasės lauke“ ir kitokios mokyklos teritorijos, pritaikytos ugdyti(s). Šioje koncepcijoje pabrėžiama, kad labai svarbus yra mokinių indėlis kuriant mokyklos ugdymosi aplinką – įvairių dalykų pamokų metu būtų galima įgyvendinti mokinių idėjas ir projektus, jų darbus, kūrinius, daiktus. Kitas labai svarbus momentas, kuris minimas, – tai atvira ugdymosi aplinka, kurioje ugdymosi(si) procesas gali vykti ir vestibuliuose, bibliotekoje, mokyklos kieme ir kitose vidinėse bei išorinėse mokyklos erdvėse.

Pradinio ir pagrindinio ugdymo, socialinių mokslų programų didaktinėse nuostatose yra akcentuojama, kad turi būti sudarytos vienodos sąlygos visų mokinių socialinei, pilietinei ir kultūrinei saviraiškai. Mokinių ugdymas remiantis patirtimi turėtų vykti ne tik klasėje, mokykloje, bet ir už jos ribų, – tai padės jiems savarankiškai ugdytis per pamokas formuojamus gebėjimus, sudarys sąlygas atlikti tyrimus ir stebėti aplinką savo gyvenamojoje vietovėje.

Pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programų apraše (2015) teigiama, kad „mokymo(si) aplinką sudaro mokyklos, namų, gamtos, socialinė ir kultūrinė bendruomenės aplinka. Fizinė ir virtuali mokymo(si) aplinka yra saugi, sveika, lengvai pertvarkoma ir tikslingai panaudojama pagal mokymosi tikslus“. Analizuojant minėtus dokumentus matyti, kad ugdymo įstaigos aplinka yra svarbi mokinių patyriminiam mokymuisi, jų saviugdai, taip pat padeda formuoti mokinių įvairiems pomėgiams, pasaulėvokai, jų kultūrai.

Tyrimo objektas – fizinė bendrojo ugdymo aplinka.

Tikslas – apžvelgti ir įvertinti bendrojo ugdymo įstaigų išorinės fizinės aplinkos ir jos veiksmingą pritaikymą ugdant(is) geografijos gebėjimus.

Tyrimo uždaviniai:

- 1) aptarti ugdymo įstaigų fizinės aplinkos panaudojimo galimybes siekiant edukacinių tikslų;
- 2) atskleisti dabartinę Lietuvos ugdymo įstaigų fizinės aplinkos situaciją;
- 3) pateikti pavyzdžių, kaip galima kurti ar pritaikyti esamą fizinę ugdymo įstaigos aplinką mokinių geografijos gebėjimams ugdyti.

Tyrimo metodai: literatūros analizė, stebėjimas.

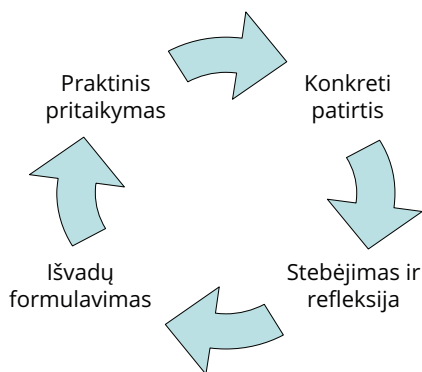
UGDYMO ĮSTAIGŲ FIZINĖ APLINKA KAIP EDUKACINĖ ERDVĖ

Fizinė ugdymo įstaigų aplinka laikoma vienu svarbiausių veiksnių, užtikrinančių sėkmingą jos veiklą ir sudarančių sąlygas mokiniams mokytis, žinioms įgyti ir dalytis jomis. Gerai apgalvotoje ir sukurtoje ugdymo įstaigos fizinėje aplinkoje mokiniai gali mokytis ir kartu užsiimti kūrybine veikla, ilsėtis, bendrauti, plėsti akiratį. Analizuodamas mokymą(si) natūralioje gamtinėje aplinkoje, H. Eshachas (2007) išskiria tris veiksnius, darančius įtaką mokymui(si):

- 1) ugdymo proceso veiksniai – mokymo metodai, ugdymo turinio, analizuojamo per išvyką, siejimas su Bendrosiomis programomis, mokymo(si) priemonės, mokytojo kompetencija;
- 2) išvykos veiksniai – mokymosi sąlygos išvykos metu, kelionės trukmė ir maršruto patrauklumas, oro sąlygos;

- 3) besimokančiųjų veiksniai – mokinių turimos žinios, susijusios su išvykos tema, ankstesnis susipažinimas su lankoma vietoje, ankstesnė patirtis išvykų metu, požiūris į dalyką, kurio mokomasi, požiūris į išvyką kaip į mokymosi metodą ir klasės ypatybės.

Pasak L. Jovaišos (2007), aplinka – žmogaus ugdymo veiksnys, kuri sudaro gamtinių, geografinių, klimatinų, socialinių, kultūrinių sąlygų, kuriomis gyvena individas ar žmonių grupė, visuma. Tyrinėjami ugdymo įstaigos aplinką mokiniai susiduria su realiais daiktais ir reiškiniais, čia jiems kyla ar keliami konkretūs klausimai, mokiniai čia įpranta konkrečiai galvoti. Tyrinėjami artimą aplinką, mokiniai natūraliai įsitraukia į ją, pamilsta ir ugdymo įstaiga tampa gyvas tos aplinkos centras, skatinantis mokinių patyriminį, arba patirtinį, mokymą. Patyriminio mokymosi metu tiesiogiai tyrinėjant fizinę aplinką ir įgyjant asmenišką patirties kartu įgyjama ir naujų žinių, ugdomasi gebėjimus, kuriuos vėliau galima pritaikyti realiame gyvenime. 1984 m. amerikietis D. Kolbas teigė, kad naujos žinios kuriamos keičiant savo patirtį. Jis pasiūlė integracinį požiūrį į mokymąsi, kuris sujungia patyrimą, supratimą, pažinimą ir elgesį. Toks mokymosi procesas yra ciklinis, sudarytas iš konkretaus patyrimo, jo aptarimo ir įvertinimo, išvadų bei jų taikymo kasdieniame gyvenime bei darbe. Patirtis kaupiama refleksijos būdu pagal vadinamąją D. Kolbo mokymosi spiralę (Kolb, 1984), (1 pav.).

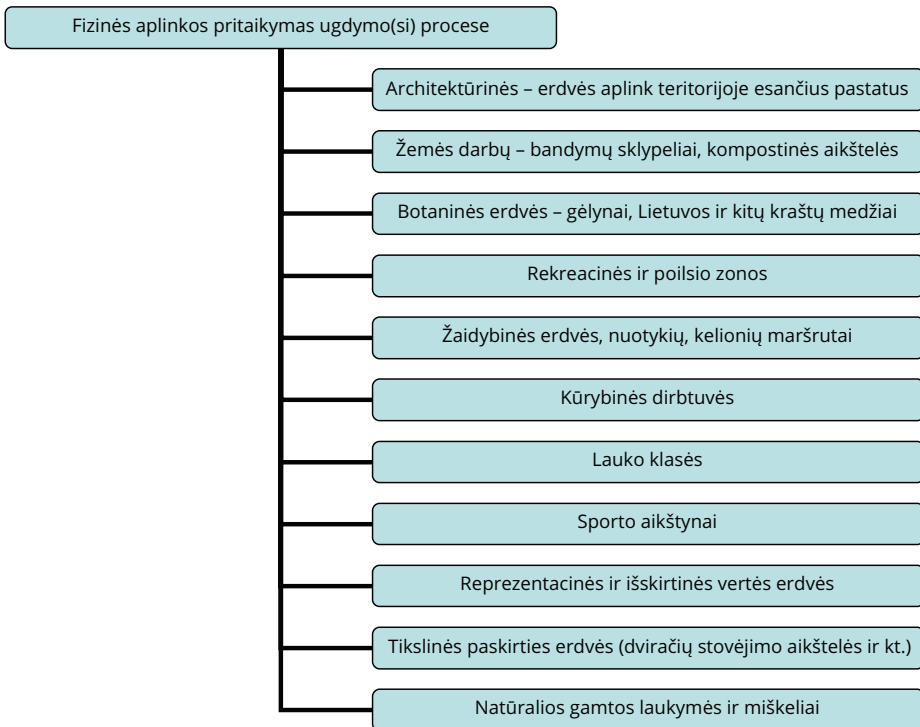
1 pav. D. Kolbo spiralė – mokymosi iš patirties ciklas

Viskas vyksta bandant čia ir dabar – tiesiogiai kuriant, patiriant, dalyvaujant tam tikrose tiriamosiose ir kūrybinėse veiklose. Mokinys žinias ir supratimą perima ne iš mokytojo pasakojimo ar mokyklinio vadovėlio, o formuojasi pats. Taikant ciklišku paremtą ugdymo metodą mokoma kritiškai mąstyti, ir ugdytojas, ir ugdytinis skatinami aktyviai dalyvauti ugdymo procese bei už-

tikrinama, kad asmuo tobulėtų ne tik perteikdamas ar įgydamas dalyko žinias, bet drauge stiprėtų ir formuotųsi kaip brandi asmenybė.

Pradinio ir pagrindinio ugdymo programose (2008) akcentuojama, kad mokiniai turi būti skatinami orientuotis aplinkoje, atlikti tyrimus gamtoje, stebėti savo gyvenamosios vietovės aplinką. Pritaikydami ugdymo įstaigos gamtinę aplinką įvairių dalykų mokytojai puikiausiai gali mokiniams skirti geografijos, chemijos, fizikos, dailės ar technologijų mokymosi užduotis artimoje aplinkoje, o mokiniai gali praktiškai mokytis naudodamiesi tyrimams skirtais prietaisais ir įvairiais informacijos šaltiniais, atlikti skaičiavimus, matavimus, orientuotis vietovėje, planuose ir žemėlapiuose, kelti tyrimo uždavinius, patvirtinti arba paneigti tyrimo hipotezę, pateikti atlikto tyrimo išvadas.

Ugdymo įstaigų fizinė aplinka (erdvė) suprantama kaip pastatai, takai, įrenginiai, natūralūs gamtos ir kultūros paveldo objektai, bandymo sklypeliai ir kt. (2 pav.).

2 pav. Ugdymo įstaigos fizinės aplinkos komponentai

Mokiniams patinka tyrinėti aplinką, apžiūrėti ir paliesti daiktus, stebėti aplinkoje, o ypač gamtoje, vykstančius procesus. Išvardytų erdvių yra daugelio mokyklų aplinkoje, tačiau jos galėtų būti skiriamos siekiant pabrėžti jų specifinę

paskirtį, įskaitant įvairius dekoratyvinius puošybos elementus, pertvaras, sieneles, suolelius ir pan.

Pradinio ugdymo programose akcentuojama, kad reikia siekti racionalaus ir jausminio pažinimo dermės, sieti ugdymą su gyvenimiškomis situacijomis, aplinkos – regiono, miesto, mokyklos – ypatumais. Ypač pradinėje mokykloje turi būti dedami aiškūs vaiko santykio su aplinka, kitais žmonėmis, pačiu saviimi pamatai. Tam skirtas socialinis ir gamtamokslinis ugdymas, pasaulio pažinimas, padedantis vaikams suprasti, koks yra ryšys tarp žmonių ir gamtos, tarp praeities, dabarties ir ateities. Jie mokomi kritiškai mąstyti, veikti, ugdoma atsakomybė už viską, kas vyksta greta. Kita vertus, nepakankamai akcentuojama ugdymo ir mokyklos fizinės aplinkos sąveika.

UGDYMO ĮSTAIGŲ FIZINĖ APLINKA GEOGRAFIJOS GEBĖJIMAMS UGDYTI

Pagrindinio ugdymo bendrosiose programose akcentuojama, kad, siejant geografijos teorines žinias su praktika, labai svarbu sudaryti sąlygas mokiniams ugdytis praktinius įgūdžius. Jie turi mokėti:

- 1) orientuotis geografinėje erdvėje, vietovės planuose ir žemėlapiuose, rasti juose esančius objektus;
- 2) skaityti, analizuoti, suvokti, kritiškai vertinti ir interpretuoti geografinės informacijos šaltinius, perteikti geografinę informaciją rašytine, vaizdine ir garsine formomis;
- 3) pažinti Lietuvos ir Pasaulio regionų geografines sąlygas, specifinius erdvinės struktūros bruožus, gamtinės ir visuomeninės aplinkos reiškinius ir dėsningumus;
- 4) atlikti geografinius aplinkos stebėjimus ir tyrimus, formuluoti hipotezes, rinkti duomenis, atlikti įvairius matavimus ir skaičiavimus, ieškoti sprendimo būdų, daryti išvadas ir vertinti gautus rezultatus.

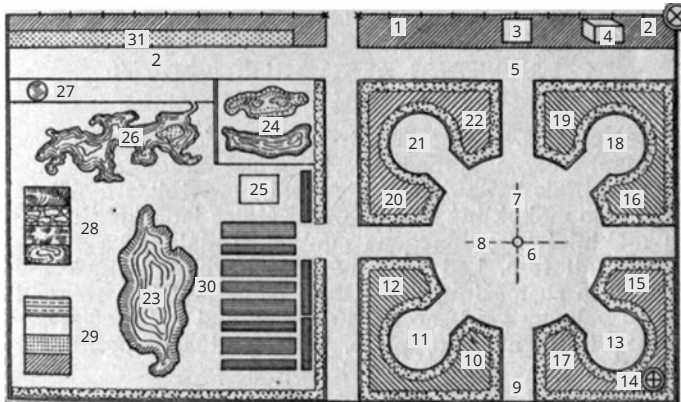
Kuriant ar plečiant esamą ugdymo įstaigos fizinę aplinką reiktų išnaudoti visus jos teritorijoje esančius gamtinius ir kultūrinius objektus. Kai kuriose ugdymo įstaigose yra likusių bandymo sklypų ar geografinė aikštelė, kurioje galima atlikti dangaus stebėjimus, nustatyti Saulės aukštį, surasti Šiaurinę žvaigždę, apskaičiuoti jos aukštį ir kt. Be to, šių ugdymo įstaigų sukurtoje fizinėje edukacinėje aplinkoje galima atlikti litologinius, dirvožemio tyrinėjimus, meteorologinius ir fenologinius stebėjimus, kaupti kraštotyros medžiagą. Mokytojai kaip edukacinių aplinkų kūrėjai turi nepamiršti, kad svarbu skatinti mokinių

motyvaciją, savireguliaciją, kad jie sėkmingai mokytųsi, suprastų kontekstą ir bendradarbiautų.

Kuriant ir puoselėjant ugdymo įstaigos fizinę aplinką reikėtų nepamiršti Lietuvos gamtos ypatumų, jos natūralumo, geologinės ir geomorfologinės struktūros. Mokiniam labai reikšminga yra gamtinė aplinka, kurioje jie žaidžia, dirba, kuria, mokosi. Jos pagrindu atsiranda pirmieji įspūdžiai, vaizdiniai, reiškinių suvokimas, jų priežastingumo supratimas. Dabar dėl sparčios urbanizacijos, besiplečiančių miestų, daugiabučių gausos vis mažiau yra galimybių pamatyti, stebėti, suprasti ir mokytis natūralioje aplinkoje.

Estetinę ir praktinę reikšmę gali turėti priemonės, padedančios orientuotis vietovėje, – gnomonas, vietos geografinės koordinatės (lygiagretė ir dienovidinis), kompasiniai augalai (kerpėmis apaugęs akmuo, kelmas), Pasaulio kryčių rodyklė, kurioje atitinkamai galima pažymėti kryptį į, pavyzdžiui, Lietuvos ir Europos miestus bei nurodyti kilometrus.

Vienas iš būdų, kaip ugdymo įstaigų fizinę aplinką būtų galima pritaikyti edukacijai, tai geografinės aikštelės kūrimas. Tam pirmiausia reikėtų parinkti tinkamą vietą ugdymo įstaigos teritorijoje ir, atsižvelgiant į jos buvimo vietą (mieste ar kaime), vietines sąlygas, aikštei išskirti reikiamo dydžio žemės plotą. Visus tinkamus įrengimus tokioje geografinėje aikštelėje reiktų išdėstyti nuosekliai, pagal jų paskirtį (3 pav.).

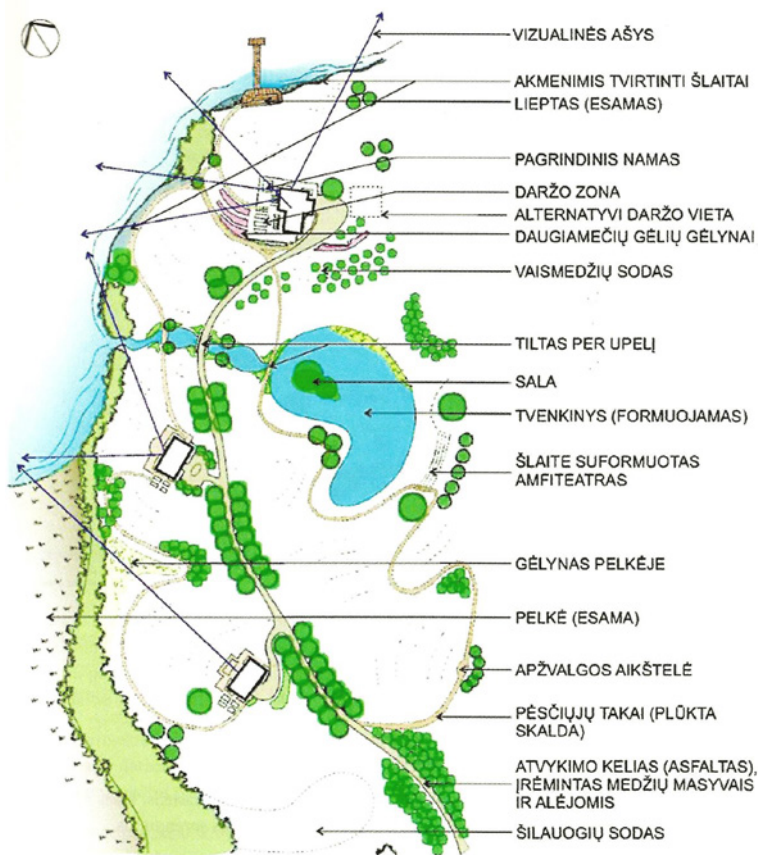

- Paaiškinimas: 1 – tvora (ilgių matuoklė); 2 – stulpas (aukščių matuoklė); 3 – kvadratinis metras; 4 – kubinis metras; 5 – vieno aro aikštelė; 6 – gnomonas; 7 – vietos dienovidinis; 8 – vietos lygiagretė; 9 – Pasaulio šalių rodyklė; 10 – Saulės laikrodis (horizontalusis); 11 – Saulės laikrodis (vertikalusis); 12 – augalų žiedų laikrodis; 13 – meteorologinė būdelė; 14 – vėjarodis; 15 – lietmatis; 16 – sniegmatis; 17 – nefoskopas; 18 – eklimetras; 19 – visatos ašis; 20 – horizontalusis kampmatis; 21 – universalusis prietaisas; 22 – žvaigždžių orientyras; 23 – dirbtinis kalnas; 24 – tipinių reljefo formų aikštelė; 25 – smėlio dėžė; 26 – dirbtinė jūra arba ežeras; 27 – statinė; 28 ir 29 – uolinių pavyzdžiai; 30 – „klasė“; 31 – kraštotyros kampelis

3 pav. Geografinės aikštelės planas (pagal V. G. Erdelį)

Estetinę ir praktinę reikšmę gali turėti priemonės, padedančios orientuotis vietovėje, – gnomonas, vietos geografinės koordinatės (lygiagretė ir dienovidinis), kompasiniai augalai (kerpėmis apaugęs akmuo, kelmas). Pasaulio pažinimo, gamtos mokslų ar geografijos pamokų metu jas naudojant galima atlikti dangaus stebėjimus, nustatyti Saulės aukštį, surasti Šiaurinę žvaigždę, apskaičiuoti jos aukštį, nustatyti pagrindines Pasaulio kryptis ir panaudoti kitoms geografijos pažinimo užduotimis atlikti.

Norint pažinti supantį pasaulį labai svarbus yra reljefas, upių tinklas ir kt. (4 pav.). Nesant labai išskirtinių reljefo formų, ypač miestų mokyklos aplinkoje, siūloma per integruotas pamokas, pavyzdžiui, dailės ar technologijų, pasidaryti nuotraukų stendą, vietos aiškinamųjų žemėlapių, aplinkos modelį arba reljefinį žemėlapi su užrašais.

4 pav. Mokyklos teritorijos projektas, sudarytas atsižvelgiant į vietos sąlygas (Pagal: Želdinių projektų rengimo metodika. Vilnius, 2015)

Atsižvelgiant į savitą atskiro krašto reljefą ir jo raidą galima surinkti ir ugdymo įstaigos vidiniame kieme įrengti Lietuvoje esamų uolienuų kolekciją, nurodant etiketėje konkrečios uolienos pavadinimą, Lietuvos žemėlapyje pažymint jų radavietes. Tokiu pat būdu galima surinkti medžių ar lauko augalų kolekciją.

Kitas būdas, kaip ugdymo įstaigų fizinę aplinką galima pritaikyti edukacijai, – įkurti pažintinį (geografinį) taką, kuris gali tęstis net ir už ugdymo įstaigos teritorijos ribų. Jei ugdymo įstaiga įsikūrusi arti ežero, pelkės, miško, upelio ir pan., atsiranda galimybė įrengti išskirtinių objektų stoteles su aprašais bei organizuoti įvairaus pobūdžio stebėjimus ir tiriamuosius darbus.

Šiuo metu ugdymo įstaigų teritorijos gamtinė erdvė labai paveikta urbanizacijos proceso. Dalyje ugdymo įstaigų teritorijos buvo seniai suplanuotos, jose mažai likusių natūralių gamtos elementų, pritaikytų edukacijai. Tačiau ugdymo, ypač ikimokyklinio ugdymo, įstaigų darbuotojai gana kūrybingai sprendžia šią problemą. Jose galime rasti sukurtų dirbtinių kalvų, akmenų, upių. Nemažai ugdymo įstaigų pastatų šiuo metu renovuojami, pertvarkoma supanti fizinė aplinka ir įsivysto naujos architektūrinės tendencijos. Įrengtose teritorijose kuriami želdiniai, estetiškai gražūs, simboliniai statiniai, tačiau jose paliekama tuštoka erdvė, kuri, tikėtina, ateityje kūrybingai bus pritaikyta įvairioms edukacijoms organizuoti. Galimos ir kitokios priemonės įvairioms reljefo formoms pavaizduoti: tipinė reljefo formų aikštelė, smėlio dėžė, mineralų ir uolienuų kolekcija, dirbtinis ežeras, atodanga ar fosilijų karjeras.

Miesto ugdymo įstaigų fizinės aplinkos yra nedidelės, dažniausiai įsiterpusios tarp kitų statinių. Pasigendama realios natūralios gamtinės aplinkos. Tokiu atveju galima įrengti nedideles aikšteles, jas paįvairinti schemomis, nuotraukomis, aprašymais. Norint kūrybiškai išspręsti problemą galima pasikviesti rajono ar miesto teritorijos kraštovaizdžio architektą, o galbūt ir kitą reikalingą specialistą, kuris galėtų profesionaliai padėti įgyvendinti norimas idėjas.

Tiek artimiausia aplinka, kurioje gyvename ir veikiame, tiek besimokančiųjų aplankytos kitos vietovės įsirežia į mūsų sąmonę ir ilgainiui tampa patirties dalimi – tokiu būdu skatinama pagarba savo krašto vertybinėms nuostatomis. „Prisijaukinkime“ mokyklos natūralią, kad ir labai nedidelę, gamtinę erdvę, stebėkime jose vykstančius procesus, tyrinėkime ir fiksuokime, kas vyksta, kaip ji keičiasi per metus.

IŠVADOS

1. Nacionaliniuose dokumentuose akcentuojama, kad ugdymo įstaigos aplinka yra svarbi mokinių patyriminiam mokymuisi, jų saviugdai, taip pat padeda formuoti mokinių pomėgiams, pasaulėvokai, jų kultūrai.
2. Šiuolaikinė mokymo(si) aplinka kuriama atsižvelgiant į šiuo metu vis labiau pabrėžiamą mokymosi paradigmą, pagal kurią mokiniui turėtų būti užtikrinta galimybė mokytis savarankiškai, grupėje ar kolektyve, sudarant tinkamas sąlygas jo saviraiškai ir patyriminiam mokymuisi.
3. Mokymo(si) aplinka – tai visos edukacinę vertę turinčios žmogaus gyvenimo ir veiklos erdvės, skatinančios individą tobulėti.
4. Fizinė mokymo(si) erdvė mokslininkų laikoma vienu svarbiausių veiksnių, užtikrinančių sėkmingą ugdymo įstaigos veiklą, sudarančių sąlygas mokiniams mokytis, kaupti žinias ir jomis dalytis.
5. Mokymosi aplinkoje reikėtų kurti edukacines erdves, kurios turėtų skatinti kūrybinę mokinių veiklą, jų savarankiškumą, kritiškumą, formuoti emocijus, vertybinius santykius su kitais žmonėmis ir aplinkiniu pasauliu.
6. Ugdymo įstaigų fizinė aplinka prisideda prie geografijos gebėjimų ugdymo, jeigu kuriant ar plečiant esamą ugdymo įstaigos fizinę aplinką išnaudojami visi jos teritorijoje esantys gamtiniai ir kultūriniai objektai.
7. Tinkamai sukurtoje ugdymo įstaigos fizinėje aplinkoje mokiniai gali ugdytis orientavimosi erdvėje, vietovės planuose ir žemėlapiuose gebėjimus, suvokti juose esančius objektus, skaityti, analizuoti, kritiškai vertinti ir interpretuoti geografinės informacijos šaltinius, atlikti geografinius aplinkos stebėjimus ir tyrimus, formuluoti hipotezes, rinkti duomenis, atlikti įvairius matavimus ir skaičiavimus, ieškoti sprendimo būdų, daryti išvadas ir vertinti gautus rezultatus.

LITERATŪRA

1. Aramavičiūtė, V. (1998). *Ugdymo samprata: Mokomoji priemonė*. Vilnius: VU leidykla.
2. Arends, R. I. (1998). *Mokomės mokyti*. Vilnius: Margi raštai.
3. Glinskienė, R., Lipinskienė, D. (2005). Giluminį požiūrį į mokymąsi skatinantys edukacinės aplinkos veiksniai. *Pedagogika*, 78.
4. Jensen, E. (1999). *Tobulas mokymas*. Vilnius: AB OVO.
5. *Kaip keisti mokymo praktiką. Ugdymo turinio diferencijavimas atsižvelgiant į mokleivių įvairovę*. (2006). UNESCO. Vilnius: Žara.
6. Kolb, D. (1984). *Experiential learning. Englwood cliffs*. New York: Prentice Hall

7. Krupickas, R. (2003). *Geografinės aplinkotyros metodikos*. Kaunas.
8. *Lietuvos kraštovaizdžio įvairovė*. (2013). Vilnius, 1.
9. Marzano, R. J. (2005). *Naujoji ugdymo tikslų taksonomija*. Vilnius: Žara.
10. *Mokymo(si) aplinka XXI amžiuje. Švietimo problemos analizė*. (2012). 7 (71)
11. Motiejūnienė, E., Pranckūnienė, E., Vildžiūnienė, M. (sudarytojos). (2004). *Sėkmingo mokymosi link*. Vilnius.
12. Petty, G. (2006). *Šiuolaikinis mokymas*. Vilnius: Tyto Alba.
13. *Pradinio ir pagrindinio ugdymo bendrosios programos*. (2008). Vilnius.
14. Railienė, L. (2010). Integruotas mokomasis takas: taikymo pobūdis moksleivių gamtamokslinio ugdymo procese. *Gamtamokslinis ugdymas*, 2 (28).
15. Stoll, L., Fink, D. (1998). *Keičiame mokyklą*. Vilnius: Margi raštai.
16. Šiaučiukėnienė, L., Visockienė, O., Talijūnienė, P. (2006). *Šiuolaikinės didaktikos pagrindai*. Kaunas: Technologija

SCHOOL ENVIRONMENT IN USE FOR GEOGRAPHY EDUCATION

Šarūnas Gerulaitis

Summary

The article analyses how to use school environment to integrate theoretical and practical teaching. This article presents various ways of teaching geography in different environment of school. Establishment of physical educational environment in schools is well known and is used for a long time, but lately digitalization is taking over interest in physical educational environment. Physical educational environment is one of the key components to ensure successful educational process, as well as creating conducive conditions to learn, gain knowledge and share it to one another according to the latest learning paradigm and scientist insights. Well established physical educational environment empowers students to inquiry, have rest, communicate and gain knowledge.

Keywords: learning environment, curriculum, physical educational environment, inquiry learning.